

मूलेसमीपे विभज्यमाना अंगमोटादीनिकुर्वाणा निषेवमाणसूचीवदभ्यन्तरप्रविशन्ती ध्रुवतु संताने इति धातुः ॥ १६ ॥ १७ ॥ काये देहपीड्या आलिङ्गनेन निपीड्या अपदेशं छलं ॥ १८ ॥ भावेन अभिप्रायेण ॥ १९ ॥ प्रवेष्टितः व्याप्तः ॥ २० ॥ २१ ॥ कल्पयते सिद्धाः क्रियन्ते निर्णिकं प्रक्षालितं सवसाकृता दोहनायेति शेषः ॥ २२ ॥ २३ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारते भावदीपे एकादशाधि

साकंदुके नारमतास्य मूले विभज्यमाना फलितालतेव ॥ गात्रैश्च गात्राणि निषेवमाणसमाश्लिषच्चासकृदृश्यशृंगं ॥ १६ ॥ सर्जनि शोकांस्तिलकांश्च दक्षान्मुपुष्पितानवनाभ्यावभज्य ॥ विलज्जमानेवमदाभिभूता प्रलोभयामास सुतं महर्षेः ॥ १७ ॥ अथ श्यशृंगं विकृतं समीक्ष्य पुनः पुनः पीड्य च कायमस्य ॥ अवेक्ष्यमाणाशनैर्कैर्जगाम कृत्वाग्निहोत्रस्य तदापदेशं ॥ १८ ॥ तस्यांगतायां मदनेन मत्तो विचेतनश्चाभवदृश्यशृंगः ॥ तामेव भावेन गतेन शून्ये विनिःश्वसन्नातरूपो बभूव ॥ १९ ॥ ततो मुहुर्त्ताद्वरिपिगलाक्षः प्रवेष्टितो रोमभिरानखाग्रात् ॥ स्वाध्यायवानवृत्तसमाधियुक्तो विभांडकः काश्यपः प्रादुरासीत् ॥ २० ॥ सोपश्यदासीनमुपेत्य पुत्रं ध्यायन्तं मेकं विपरीतचित्तं ॥ विनिःश्वसन्तं मुहुर्दुर्ध्वदृष्टिं विभांडकः पुत्रमुवाच दीनं ॥ २१ ॥ न कल्प्यन्ते समिधः किन्नुतातकं चिद्भुतं चाग्निहोत्रं त्वयाद्य ॥ सुनिर्णिकं सुवस्त्रुवहो मधेनुः कच्चित्सवत्साद्य कृता त्वयाच ॥ २२ ॥ न वै यथा पूर्वमिवासि पुत्रा च ता परश्चासि विचेतनश्च ॥ दीनोति मात्रां त्वमिहाद्य किंतु पृच्छामित्वा कं इहाद्यागतो भूत् ॥ २३ ॥ इति श्री महाभारते आरण्यके पर्वणि तीर्थयात्रा पर्वणि लोमश तीर्थयात्रायां ऋश्यशृंगोपाख्यान एकादशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १११ ॥ ॥ १३ ॥ ॥ १३ ॥ ऋश्यशृंग उवाच इहागतो जटिलो ब्रह्मचारी न वै द्रस्वो नातिदीर्घो मनस्वी ॥ सुवर्णवर्णः कमलायताक्षः स्वतः सुराणामिव शोभमानः ॥ १ ॥ समृद्धरूपः सवितेव दीप्तः सुश्लक्ष्णरुक्णाक्षिरतीव गौरः ॥ नीलाः प्रसन्नाश्च जटाः सुगंधाहिरण्यरज्जुग्रथिताः सुदीर्घाः ॥ २ ॥ आधाररूपा पुनरस्य कंठे विभ्राजते विद्युदिवान्तरिक्षे ॥ द्वौ चास्य पिंडावधरेण कंठादजातरोमौ सुमनोहरौ च ॥ ३ ॥ विलग्नमध्यश्च सनाभिदेशे कटिश्च तस्यातिकृतप्रमाणा ॥ तथास्य चीरांतरतः प्रभाति हिरण्मयी मेखलामेयथेयं ॥ ४ ॥ अन्यच्च तस्याद्भुतदर्शनीयं विकूजितपादयोः संप्रभाति ॥ पाण्योश्च तद्वत्स्वनवन्निबद्धौ कलापकावक्ष्यमा लायथेयं ॥ ५ ॥ विचेष्टमानस्य च तस्य तानि कूजन्ति हंसाः सरसीवमत्ताः ॥ चीराणितस्याद्भुतदर्शनानि नेमानि तद्वन्मम रूपवन्ति ॥ ६ ॥

कशतमोऽध्यायः ॥ १११ ॥ ॥ १३ ॥ ॥ १३ ॥ इहागत इति स्वतएव नालंकारादिना ॥ १ ॥ २ ॥ आधाररूपा आलवाल सदृशी कंठाभरणविशेषः आधारश्चाधिकरणेप्यालवालेंबुधारेणे इति विश्वः ॥ ३ ॥ विलग्न इवेति कृशत्वं लक्ष्यते अतिकृतप्रमाणा अतिकृशा ॥ ४ ॥ कलापकौ भूषणविशेषौ स्वार्थकः कलापः संहतेर्बहुतूणरे भूषणे हेरे इति विश्वः कंकणावित्यर्थः ॥ ५ ॥ ६ ॥